

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

15.06.2021

Vår ref:

2021/6072

Deres dato:

07.06.2021

Deres ref:

Reidar J. D. Ibsen Voith
Weidemanns Gate 3 B
2613 Lillehammer
Reidar.voith@gmail.com

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen, 78 95 03 14

Dispensasjon til innsamling av insekter i Pasvik-, Neiden- og Munkefjord- og Store Sametti- Skjelvatnet naturreservat

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Reidar J. D. Ibsen Voith og Kristian Slagsvold dispensasjon til å samle inn insekter i Pasvik naturreservat, Neiden- og Munkefjord naturreservat og Store Sametti- Skjelvatnet naturreservat.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Dispensasjonen gjelder fra og med 5. juli til og med 19. juli 2021.
2. Det skal benyttes håv til innsamling av insekter. I Store Sametti- og Skjelvatnet naturreservat kan i tillegg 1 – 2 sukker-/rødvinsfeller benyttes. Fellene må fjernes innen 19. juli 2021.
3. Artsfunn skal registreres i Artsobservasjoner for å sikre offentliggjøring.
4. Tiltakshavere plikter å sette seg inn i verneforskriftene, slik at det kan tas tilstrekkelig hensyn til verneverdiene i naturreservatene under feltarbeidet.
5. Dispensasjonen skal tas med i felt og forevises ved kontroll.

Klagerett

Klagerett Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Kort om bakgrunnen for søknaden

Det vises til søknad fra Reidar J. D. Ibsen Voith datert 7. juni 2021 vedrørende innsamling av insekter i Pasvik naturreservat, Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat og Neiden- og Munkefjord naturreservat. Innsamlingen av insekter skal gjennomføres av Reidar J. D. Ibsen Voith og Per Kristian Slagsvold i perioden 5. – 19. juli 2021. Prosjektet tar sikte på å undersøke småsommerfuglene som i følge Voith er dårlig kartlagt spesielt i Nord Norge.

Fangsten vil først og fremst foregå ved hjelp av håv, herunder fangst av enkelt-sommerfugler som sitter på blomster eller flyr, eller såkalt «sveiping». Sistnevnte metode går ut på at håven dras langsomt gjennom vegetasjon (4 - 5 ganger) før innholdet undersøkes og overskytende materiale tømmes ut.

I tillegg til bruk av håv, søkes det om å benytte 1 – 2 sukkerfeller eller rødvinsfeller (som bruker gjæret rødvin som åte) i Store Sametti- Skjelvatnet naturreservat. Sukkerfellene som brukes, er en finsk type som kalles «Jalas». Den består av en veke som er fuktet med rødvin hengt opp over en trakt av presenning. Trakten leder ned i et oppsamlingskammer hvor dyrene bedøves og oppbevares til tømming. Selve fellen måler ca. 40 cm i diameter, 50 - 60 cm i høyden og har en vekt på ca. en kilo. Den vil stå oppe i maksimalt to uker.

Alle funn vil behandles av søkerne og oppbevares i respektive Voith samling og Naturhistorisk museum i Oslo. Funnresultatene vil legges ut på Artskart og sendes Statsforvalteren i Troms og Finnmark samt Pasvik Zapovednik.

Statsforvalterens vurderinger

Søknaden er behandlet etter forskrift om Pasvik naturreservat av 15. oktober 1993 nr. 989, forskrift om Neiden- og Munkefjord naturreservat av 20. desember 1991 nr. 941, forskrift om Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat av 21. november 2000 nr. 1504 og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

Pasvik naturreservat

Formålet med Pasvik naturreservat er å bevare:

1. Et våtmarksområde som er et svært viktig hekke- og rasteområde for en rekke arter av ender, gjess, vadere og sangsvane.
2. Deler av Pasvikelva hvor det opprinnelige elveleiet er intakt.
3. En klassisk lokalitet med rik natur- og kulturhistorie med stor vitenskapelig og pedagogisk verdi.

Samt å utvikle naturvernsamarbeidet med Russland.

Etter verneforskriften pkt. IV nr. 2 er dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade og ødeleggelse. Etter Statsforvalterens vurdering utgjør insekter en del av dyrelivet, og er således fredet mot skade og ødeleggelse.

Neiden- og munkefjord naturreservat

Formålet med vernet er etter pkt. III i verneforskriften å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Insekter er naturlig knyttet til området, og utgjør etter Statsforvalterens vurdering dermed en del av verneformålet.

I følge pkt. IV nr. 3 er alt vilt, herunder deres hi, reir og egg, vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Etter Statsforvalterens vurdering inngår ikke insekter i verneforskriftens pkt. IV nr. 3.

Store Sametti- og Skjelvatnet naturreservat

Formålet med fredningen er i følge pkt. III å bevare et skogområde med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. I følge pkt. IV nr. 2 er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade og ødeleggelse. Etter Statsforvalterens vurdering inngår insekter i verneformålet, og er også beskyttet mot skade og ødeleggelse etter pkt. IV nr. 2.

Etter Statsforvalterens vurdering betyr dette at dyrelivet, herunder sommerfugler m.fl., er fredet mot skade og ødeleggelse etter pkt. IV nr. 2 i verneforskriftene for Pasvik naturreservat av 15. oktober 1993 nr. 989 og Store Sametti – Skjelvatnet naturreservat av 21. november 2000 nr. 1504. Når det gjelder Neiden- og Munkefjord naturreservat, så utgjør insekter en del av verneformålet etter pkt. III, men er ikke fredet mot skade og ødeleggelse som i de to andre verneforskriftene.

På bakgrunn av ovennevnte vurdering av verneforskriftene, har Statsforvalteren kommet frem til at innsamling av insekter, i dette tilfellet sommerfugler, er søknadspliktig.

Siden det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler for innsamling av insekter i Pasvik naturreservat, Neiden- og Munkefjord naturreservat og Store Sametti- og Skjelvatnet naturreservat, må søknaden behandles etter nml. § 48. Av denne bestemmelsen går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven fremgår at nml. § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dette betyr at begge vilkårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Det skal også vurderes om en innvilgelse av søknaden kan føre til presedensvirkninger.

Det fremgår av naturmangfoldloven (nml.) § 8 at kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Kunnskapen om de aktuelle områdene er god, blant annet gjennom rapporten Verneverdige strandområder i Finnmark (Rapport nr. 13. Fylkesmannen i Finnmark. Miljøvernavdelingen. 1985), forvaltningsplan for Pasvik naturreservat (datert 26. september 2013), tidligere saksbehandling, befaringer til områdene, Naturbase, Artsobservasjoner, forarbeider m.m. Statsforvalteren anser dermed kravet til kunnskapsgrunnlag etter nml. § 8 for oppfylt. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Generelt sett har fokus i verneområder og områder for øvrig vært på pattedyr, vegetasjon og fugler. Innsamling og registrering av insekter utført av profesjonelle aktører og hobby-entomologer (insekter) har etter Statsforvalterens vurdering skjedd mer tilfeldig i verneområder beliggende i Troms og Finnmark. Dette er nok noen av grunnene til at en i dag ikke har en fullgod oversikt over insektlivet i verneområdene som vi forvalter.

Statsforvalteren stiller seg derfor positiv til at en gjennom omsøkte aktiviteter kan bidra til at andre verneverdier i verneområdene blir undersøkt og kartlagt bedre. For at denne kunnskapen skal komme forvaltningsmyndigheten og allmennheten til gode, vil vi stille krav om at insektfunn legges skal legges inn i Artsobservasjoner.

I løpet av de siste årene har Statsforvalteren gitt dispensasjon til innsamling av insekter i flere verneområder, men aktiviteten knyttet til insektundersøkelser i verneområdene må fortsatt sies å være på et lavt nivå. Dette har blant annet sammenheng med at det bare i Finnmark er rundt 75 verneområder som Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for, og at mange av verneområdene har en anselig størrelse.

Statsforvalteren vil anta at fangsten av insekter i de tre verneområdene er så liten at den ikke vil gå utover den totale bestanden eller føre til konsekvenser for andre arter, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Vi er likevel opptatt av det under innsamlingsarbeidet tas hensyn til sjeldne og truede arter. Dette kan gjøres ved å samle inn få individer av disse artene, eventuelt at de slippes fri etter artsbestemmelse. I den forbindelse vil vi minne om forskrift om fredning av truede arter av 21. desember 2001 nr. 1525.

Spesielt i Pasvik naturreservat, men også i Neiden- og Munkefjord naturreservat og til dels i Store Sametti- Skjelvatnet naturreservat, kan det være fugl som er sårbar for forstyrrelser. For at tiltakshavere skal kjenne til verneverdiene i reservatene og kunne ta tilstrekkelig hensyn til disse, vil Statsforvalteren stille vilkår om en har kjennskap til de respektive verneforskriftene før feltarbeidet tar til, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

I samsvar med søknaden, vil det stilles krav om at håv og sukker-/rødvinsfeller skal benyttes til fangst av insekter, jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Når det gjelder nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver, kan ikke Statsforvalteren se at denne kommer til anvendelse i denne saken.

Statsforvalteren mener omsøkte tiltak er begrenset, og at det ikke vil få betydning for verneverdier eller kunne komme i strid med verneformål i noen av verneområdene. Dispensasjon kan til en viss grad føre til presedensvirkning, men siden tiltaket er begrenset og vi har forholdsvis liten kunnskap om insektlivet i verneområdene som vi forvalter, kan vi ikke se at dette er problematisk på nåværende tidspunkt.

Med hilsen

Heidi-Marie Gabler (e.f.)
seksjonsleder

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:

Statens naturoppsyn Kirkenes
Sør-Varanger kommune
NIBIO Svanhovd

jorn.monsen@miljodir.no
postmottak@sor-varanger.kommune.no
paul.eric.aspholm@nibio.no